



## BUDAPEST, III. KERÜLET, GÚLA UTCA 11., GÚLA UTCA 15. (HRSZ. 22646/1, 22647/5)

### Lakóház-építések

*Lelőhely-azonosító: 62622*

**KULCSSZAVAK:** őskor, neolitikum, település, szórvány

## BUDAPEST, DISTRICT III, 11 GÚLA STREET, 15 GÚLA STREET (PLOT NOS. 22646/1, 22647/5)

### Construction of residential buildings

*Site ID: 62622*

**KEYWORDS:** Prehistory, Neolithic, settlement, stray finds

2021. szeptember 6. és november 11. között lakóházak alapozási munkáinál végeztünk régészeti megfigyelést. A két telek együtt 1035 m<sup>2</sup> területű volt, a sávalapozással tervezett épületek alapárkai 151, illetve 162 m<sup>2</sup>-es felületen tárták fel a talajrétegeket. A földmunkákat megelőzően durva tereprendezést, az utcai telekhatáron a kerítés átépítését végezték, illetve a közmű-bekötések árkait már kiásták. Ezek megfigyelésekor régészeti jelenséget nem észleltünk. Korábbi beépítettségnek, bolygatásnak vagy feltöltésnek nem volt nyoma.

A Gúla utca 11–13. megosztása után kialakított 11. házszám 1005 m<sup>2</sup>-es telekrészén ÉÉK-DDNY-i tájolással 19,30×8 méteres területen egy egyszerű alapárk rendszert ástak ki. A 117,00 mBf körül kialakított lavírsíkon csak a humuszos réteg jelentkezett, innen indultak az 50 cm széles, 60–100 cm mély alapozási árkok.

Az 118–117,70 mBf között lejtő eredeti felszín alatt 20–30 cm vastag feketésbarna, kevés beiszapolódott modern salak- és szénzemcsével, kavicssal, habarcs-morzsálékkal kevert, gyökérszettel átjárt humuszos homok látszott. A tereplejtés irányában vastagodó réteg alsó 20–30 centiméteres zónája épen maradt meg. A réteg felső részében talajművelés nyomait és némi állati melléktermék által okozott szennyeződést észleltünk,

Between September 6 and November 11, 2021, archaeological monitoring of earthworks related to residential building foundations was conducted. The two adjacent plots together covered an area of 1035 m<sup>2</sup>, and the strip foundation trenches of the planned buildings exposed soil layers across surfaces of 151 m<sup>2</sup> and 162 m<sup>2</sup> respectively. Prior to the earthworks, rough levelling was carried out, and the boundary fence along the street frontage was rebuilt; utility connection trenches had already been excavated. No archaeological features, earlier disturbance, or backfill deposits were observed during the monitoring of these works.

On the 1005 m<sup>2</sup> plot formed after the subdivision of 11–13 Gúla Street (plot no. 11), a simple foundation trench system was excavated over an area of 19.30 × 8 m, oriented NNE–SSW. From the constructed working level at around 117.00 a.B.S.I.<sup>\*</sup>, only the humic layer was present; from this level, 50 cm wide foundation trenches were excavated to a depth of 60–100 cm.

Below the original sloping surface at 118–117.70 a.B.S.I., a 20–30 cm thick dark brown humic sand layer was observed, containing minor modern inclusions such as slag, charcoal particles, gravel, mor-

\* above Baltic Sea level

egyéb bolygatásnak nem volt nyoma. A humuszcéteg alatt vörösesbarna átmeneti zóna után világossárga löszös homok altalaj látszott.

Az északi, rövid alapárókban egy darab régészeti objektum jelent meg. (1. kép) A sekély, 40 cm mély, 1,1 méter hosszan követhető gödört a humuszos réteggel azonos betöltődés zárta. Oldalai rézsűsek, erodálódottak voltak, alja kb. vízszintes. Az altalajt csak érintette, a vörösesbarna homokot 30 cm mélyen vágta át. A gödörfenék fölött szürkésbarna, majd vörösesbarna, végül szürkésbarna löszös homok töltődött bele. Két újkőkori edénytöredék, szénszemcsék, és kalcinált állatcsont volt benne.

A Gúla utca 15. számú ház a 928 m<sup>2</sup> alapterületű telken a felső, utcai telekhatárhoz közel 25x7 méteres oldalhosszúságú, a szintvonalakra merőlegesen, szinteltolással épült. A 60 cm széles alapozási árkok mélysége a terepvonalat követte, a lépcsőzetes kialakítás miatt 70 és 300 cm között mozgott. Humuszosítás csak az épület délkeleti, 85 m<sup>2</sup> kiterjedésű részénél történt, a többi tereprendezés nem érte el az altalajt. A 118–115,50 mBf között lejtő felszíntől 60–80 cm mélységig a hegyláb felé vastagodó sötétbarna, humuszos homok jelentkezett. A modern kori szennyeződés a felső 40–50 centiméteres zónában volt jellemző. A humuszos feltalaj alatt vörösesbarna homokrégét látszott. Ez keleti irányban néhány méter után eltűnt, illetve sárgásbarna színbe váltott. 100–120 cm mélységtől sárga löszös homok altalaj jelentkezett. Az altalaj felső régiójában, valamint a vörösesbarna rétegben is állatjávartok, gyökérnyomok látszottak. Az épület középső részén lévő DDNY-ÉÉK irányú alapárók nyugati falában egy nagyobb méretű gödör látszott. Ez a metszetsfalban 110 cm széles, a humusz aljától 120 cm mélységig vágta az altalajt. Feneke vízszintes, oldalai kb. függőlegesek voltak. A két oldala mellett szürkésárga bemosódás látszott, ami az eredeti gödörfal, vagy omláskor belemosódott réteg is lehetett. Ezt barna humuszos homok zárta. A beásás régészeti kora valószínűsíthető, bár tisztításakor nem került elő lelet, és kibontására sem volt lehetőség. Betöltése homogén sötétbarna, a gödörfenéken 10 cm vastag agyagosabb, kemény, taposott felülettel. Az alapárkok tisztítása során mindössze egyetlen szórvány őskori edénytöredék került elő. Feltűnő volt a kutúrréteg hiánya, amit nem indokolt a talajművelés, vagy a lejtőmozgás.

A Gúla utca 11. és 15. szám alatti építkezések megfigyelése során egy őskori telep két objektumát azonosítottuk, illetve a humuszos rétegből egy szórvány őskori edénytöredék került elő. A telkek közvetlen környezete ismert régészeti lelőhely. A Mocsárosdűlőn, és az attól nyugatra emelkedő területen, az Arany-hegy keleti

tar fragments, and root traces. The lower 20–30 cm of this layer, thickening downslope, remained intact. The upper part showed traces of soil cultivation and minor animal-related contamination, but no other disturbance was observed. Beneath the humic layer, a reddish-brown transitional zone overlay a light yellow loessy sand subsoil.

In the northern short foundation trench, a single archaeological feature was uncovered. This shallow pit, 40 cm deep and traceable over 1.1 m, had a fill identical to the humic layer. Its sides were sloping and eroded, with a roughly horizontal base that only slightly cut into the subsoil, penetrating the reddish-brown sand to a depth of 30 cm. The fill consisted of greyish-brown, then reddish-brown, and again greyish-brown loessy sand. It contained two Neolithic pottery fragments, charcoal particles, and calcined animal bones.

On the 928 m<sup>2</sup> plot of 15 Gúla Street, the building was constructed near the upper street boundary over an area of 25 × 7 m, perpendicular to contour lines and arranged in stepped levels. The 60 cm wide foundation trenches followed the natural slope, with depths ranging between 70 and 300 cm due to the stepped design. Only the southeastern 85 m<sup>2</sup> part of the building area was stripped of humus; elsewhere, earthworks did not reach the subsoil.

From 118–115.50 a.B.S.I., a dark brown humic sand layer was observed, thickening downslope. Modern contamination was mainly present in the upper 40–50 cm. Beneath the humic topsoil, a reddish-brown sand layer was visible, which transitioned eastwards into a yellowish-brown layer over a few metres. From a depth of 100–120 cm, a yellow loessy sand subsoil appeared. In the upper subsoil and within the reddish-brown layer, animal burrows and root traces were visible.

In the western wall of the central NNE–SSW foundation trench, a larger pit was identified. (Fig. 1) In section, it measured 110 cm in width and cut into the subsoil to a depth of 120 cm from the base of the humus. It had a flat base and near-vertical sides. Along both sides, a greyish-yellow infiltration zone was visible, possibly representing either the original pit wall or material washed in during collapse. This was sealed by brown humic sand. The feature is likely of archaeological origin, although no finds were recovered during cleaning and full excavation was not possible. Its fill was homogeneous dark brown, with a 10 cm thick more compact, clayey, trampled layer at the base.

Only one stray prehistoric pottery fragment was recovered during cleaning of the foundation trenches. The absence of a cultural layer was notable, which can-



1. kép: Az épület középső részén előkerült őskori objektum (Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 1. Prehistoric feature excavated in the central part of the building (Photo by Gábor Gyenes)

oldalán a hegylábbon felkúszó őskori (újkőkori, rézkor) telepmaradványokat ismerünk. A jelen megfigyelés során azonosított objektumok és a szórvány edénytöredék ezek kiterjedését segít pontosítani.

**RÉSZTVEVŐK:** Gyenes Gábor régésztechnikus

*Gyenes Gábor*

not be explained by soil cultivation or slope movement alone.

During the monitoring of the 11 and 15 Gúla Street constructions, two prehistoric settlement features were identified, and one stray prehistoric pottery fragment was recovered from the humic layer. The immediate surroundings of the plots are located within a known archaeological site. On Mocsárosdűlő and the eastern slope of Arany Hill, prehistoric (Neolithic and Copper Age) settlement traces extending upslope along the foothills are known. The features and finds identified during the present monitoring help further refine the extent of these sites.

**CONTRIBUTORS:** Gábor Gyenes (archaeological field technician)

*Gábor Gyenes*